

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po počti prejemanju na avstro-ogrsko dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvoči frankovati. — Rokopisi se ne vradajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovljivo posiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

"Slovenski Narod" telefon št. 34. — **"Narodna tiskarna"** telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo ujedno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne prenha in da dobé vse številke.

"SLOVENSKI NAROD"

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja

na dom:

Vse leto . . . K 22 — | Cetrt leta . . . K 5-50
Pol leta . . . , 11 — | En mesec . . . , 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2—.

S pošiljanjem po počti velja:

Vse leto . . . K 25 — | Cetrt leta . . . K 6-50
Pol leta . . . , 13 — | En mesec . . . , 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo "Slovenskega Naroda".

Gorenjska kmetijska šola.

Iz blejske okolice, 30. julija.

Po dolgih poizvedbah in pripravah je vprašanje o ustanovitvi gorenjske kmetijske šole vendar dozorelo tako daleč, da je imel le še deželnini zbor na to zadevo pritisniti svoj pečat in stvar bi bila gotova, kmetijska šola bi bila ustanovljena.

Ni treba razlagati, kako velikanskega pomena bi bila kmetijska šola za Gorenjsko. Živinoreja, mlekarstvo in planšarstvo so skoro jedini viri dohodkov in če se te panoge kmetijstva povzdignejo, še se živinoreja izboljša, če se mlekarstvo uredi, kakov to zahteva naša doba in če se planšarstvo spoljni, morajo dohodki znatno poskociti. To bi bila storila kmetijska šola. Umno kmetovanje bi bilo po tej šoli prišlo med našimi sicer kaj malomarnimi kmetovalci v navado in naši dohodki bi se bili pomnožili.

Toda — žal — ustanovitev gorenjske kmetijske šole je zopet

odožena, Bog ve, do kdaj in to po krivdi tistih brezvestnih ljudi, ki so bili voljeni za poslance, da zastopajo kmetske koristi, pa so kmetskemu stanu prizvočili neizmereno škodo.

Kranjski deželnini zbor je imel v letošnjem zasedanju sklepali o ustanovitvi gorenjske kmetijske šole. Vsi smo se veselili, da naposled vendar že dobimo ta prepotrebeni zavod. Ker sta obe napredni stranki, narodna in veleposestniška, naši želi naklonjeni, smo bili popolnoma prepričani, da dobimo šolo še letos. Vemo sicer, da klerikalci niso posebno vneti za gorenjsko kmetijsko šolo in da so skrivaj teh zadev nasprotovali, a isto smo vedeli, da se iz strahu pred volilci ne bodo upali očitno nasprotovati ustanovitvi gorenjske kmetijske šole, in zato smo bili mnenja, da imamo kmetijsko šolo že v žepu.

Toda — glej! Zastopniki kmetijskih volilcev v deželninem zboru so nas pripravili ob to velevažno pridobitev. Ko je gosp. dež. odbornik Grasselli na protestnem shodu povedal, da je vsled obstrukcije klerikalnih poslancev splaval po vodi tudi naša težko pričakovana kmetijska šola, je nastala mej kmetovalci, tudi mej tistimi, ki so najzvestejši farovški podrepniki, taka jeza, da se ne more popisati. »Prekleti naj bodo ti hudiči, ki so nas spravili ob kmetijsko šolo«, — »Prokleti naj bodo ti farji, ki so nam take poslance usilili« — tako so govorili kmetje, naši pobožni in duhovnikom po pasje pokorni kmetje. In to preklinanje gre od hiše do hiše in Pogačnik je lahko vesel, da ne živi na gorenjem koncu Gorenjske, mej ljudmi, katerim je tako škodo napravil. Ko bi bil tu — ne vemo, kaj bi doživel.

Postopanje klerikalcev v deželninem zboru nam je popolnoma odprlo oči. Ti brezvestni ljudje so nam napravili silno

škodo. Zdaj vidimo, kako so se lagali in kako so nas spletarili, ko so nam obetali, da bodo v deželninem zboru z vso vremem delali za našo korist. Mesto, da bi bili delali, so razsajali kakor piJane barabe, sedaj pa nas hočejo farbat, da so bili prisiljeni tako razsajati. To morda verjame kak zabit mežnar, drug nihče. Ljudem se je začelo daniti in če bi prišli ti ničvredni poslanci in ljudski škodljivci v te kraje, katere so pripravili ob tako potrebno in tako težko pričakovano kmetijsko šolo — nagnali bi jih s poleni. Poskusita dr. Žlindra in Pogačnik, a iz previdnosti pripeljita s seboj rešilni voz.

V Ljubljani, 31. julija.
Novi generalni prefekt rimske propagande.

Papež je imenoval kardinala Gottija generalnim prefektom propagande in kardinala Agliardi prefektom propagandine uprave. Rimski listi pišejo, da je hotel papež s tem izraziti svojo željo, da bi postal njegov naslednik kardinal Gotti. Malo dni po smrti kardinala Ledochowskega je kongregacija de Propaganda Fide izvolila Hijoheronima Marijo Gottija, ki je v 68. letu, rojen v Genovi. S 16 leti je stopil v red bosih karmelitov. Ker je bil vele-nadarjen, je naglo napredoval ter končno postal profesor filozofije in teologije. Razen tega pa je poučeval matematiko na zavodu kadetov-pomorščakov v Genovi. Leta 1870. je bil Gotti na vatikanskem koncilu bogoslovski svetnik; leta 1872. ga je generalni kapitel karmelitov imenoval generalnim prokuratorjem; leta 1881. pa je postal generalni glavar karmelitov. Red se je pod njim dvignil i glede discipline i glede študij. Po 11letnem delovanju v tem redu je bil Gotti imenovan titularnim škofom v Petri ter kot internuncij poslan v Brazilijo. Ostal je tam 3 leta. Leta 1895. je postal kardinal, in sicer za cerkev Santa Maria della Scala. Papež Lev XIII. ceni

Gottija izvanredno. Zato je Gotti član kongregacij škofov in redovnikov, discipline redov, ritov, izrednih cerkvenih zadev in indeksa. Sedaj ima jedno najvišjih in najvplivnejših cerkvenih mest ter je papežev kandidat za papežev. Kardinal Agliardi je 70 let star ter je bil do leta 1896. nuncij na Dunaju. Sedaj zavzema mnogo odličnih služeb.

Francoski klerikalci.

François Coppée, jeden glavnih agitatorjev pariških klerikalcev in hujšačev proti vladi, je te dni priznal, da nima nobene nade, da bi imele demonstracije in protesti proti zapiranju neavtoriziranih redovniških šol kaj vspeha. Zato se te demonstracije kmalu nehajo, in poskusi se doseči zakonitim potom, kar se z razgrajanjem ni doseglo. Coppée pa je dejal, da se je vlada, v prvi vrsti pa predsednik Loubet zelo kompromitiral ter da se ne bo mogel več dolgo držati. Coppée je očital vladi sovraštvo do katoličanstva ter trdil, da je vlada prostozidarska. Resnica pa je, da bi vlada vse šole, kar jih treba, avtorizirala, če bi bili redovni prosili vladnega dovoljenja in potrdila. Ali redovni vladnega nadzorstva nočejo, da poučujejo mladino v svojem protirepubličanskem duhu, zato niso prosili in so se vladu uprili. Puntarske šole pa je moralna vlada razgnati. Redovnice, ki so sedaj brez zasluga in dela, ustanove sedaj dobrodelna društva, katerim vlada ne bo delala težav. Te dni se je vrnilo na Francoskem več volitev za parlament. Povsod so zmagali napredni kandidatje, tako da ima vlada zopet nekaj več glasov. Klerikalci so v vedno večji stiski.

Chamberlain o Južni Afriki in o Burih.

Chamberlain ima sedaj srečne dneve. V parlamentu sta mu pri obravnavi kolonialnega etata voditelj opozicionalcev Campbell-Bannermann in Labouchere čestitala, da je od zadnje nesreče okreval

LISTEK.

Na deželi med Slovenci.

Zapiski in misli popotnika. Ruski spisal dr. Damov. (Dalje.)

V. Bled.

Bled vabi že davno k sebi tujce. Pol stoletja bo že temu, kar zahajajo tukaj ne samo bolniki in upehanci, marveč tudi cela množica zdravih poklonikov prirodne lepote. In dasiravno jetukaj dokaj bolnih na prsih ali živcih, vendar klasična lega in darovi prirode vlečejo in vabijo tukaj v prvi vrsti tujce. In težavno je ne le opisati, marveč celo predstaviti si nena-vadno in romantično lego tega kraja.

Čujte, kako se mi je prvi dan predstavljal Bled! Majhen trg s starinsko cerkvico, cela vrsta bujnih vil in gradičev po strmem in listnatem pogorju, razprostirajočem se okrog tihega, mirnega jezera ... Stare vrbe in »dače« na obrežju z gostilnami in kopeli so se nekako nalonile nad jezero, da se njih slike odbijajo z lahno senco od modro temne globeli slovanskega jezera ... Valovi, razburani po slabem popihu vetra, ali po vesilih resnega veslarja, jamejo gugati priklenjene neštevilne čolniče in na tisoče ribic začenja le nekoliko korakov od vas plesati po vodi. Na desno od raztresenih vaških hišic, blizu cerkvenega stolpa, visi na or-

jaški navpični skali starodavni in velelepi gradič. Na sredi jezera, nad globino 100 čevljev, se nahaja otok. Majhna cerkvica s »čudotvornim zvonom« ter starodavna, že povsem razrušena hiša nekdanjih jemnitov sta našla tukaj v senčni goščavi svoje varno in tiho zavetje. Na levo obrežni strani vasi štrle kvišku ne visoki griči (Straža, Osojnica) s prekrasnim razgledom na jezero, a nadalje so okrog njih razgrinjata celo množica veličastnih gor, katerih vrhovi štrle v jasno višnjekasto nebo. Človeka kar vleče na vrh in tja bliže h krasotam prirode.

Napotil sem se na jednega iz imenovanih gričev, ležečih poleg jezera in ko sem obstal po nedolgi in povsem lahki hoji na samem griču, bil sem kakor vkon v zemljo. Nižje spodaj pridobljeni močni vtisk se razprši in razkošna panorama v svojem polnem blesku se predstavi pred oči. Pod nogami leži jezero, a nad njim, zdi se ti, bi kar dosegel z roko velikanske hrble, ki so strmi in koničasti ter se dvigajo v enakomerni vrsti do vznožja julijskih planin. Tesno nad njihovimi glavami in kakor venčajoč greben, štrli kvišku v plavkasto nebo orjaški in piramidalni, sivoglavi Triglav ... Gole stene, ponosne skale, snežene vdrtine, mračna in grozna, toda krasna oblika tega carja — velikana, nekako spominjajoča vas na tajnostno egiptovsko piramido, vlečejo dolgo na se gledalčev pogled ter ga

vsega osupnejo in očarajo. Napravil sem še nekoliko korakov na nasprotno stran griča, in pred menoj se je pojavila zopet druga panorama. Spodaj žubori, klokoče in šumi sivkasta Sava, a dalje na vzhodu v smeri njenega burnega toka je zopet cela veriga listnatih gričev, zelene livade in plavkasto čarobno čisto nebo ... Kakšna krasota! Koliko prirodnega življenja je v tem srečnem kotičku!

Triglav visoko
snežno glavo
še v sinji daljavi
vidi oko;
še Sava grmeča
v strugi šumi,
ko leta nekdanja
liže peči;
jezero krasno,
temno, al' jasno,
ti si podoba srca . . .

Te kitice ranoumrlega slovenskega Heineja, Sim. Jenka, se ti vsiljujejo v slovensko dušo, ko zagledaš prvič blejsko jezero, Triglav in Savo! V njih se zrcali ne zgolj mogočnost tukajšnje krasote, marveč v enaki meri tudi istinit in mehkočuten pesnik ... In ni čudno, da je ta dežela, Kranjska, z ozirom na svojo redko krasoto in romantičnost podarila Slovencem dokaj pesnikov. Tu blizo sta bila rojena Prešeren in Jenko in zlasti je pœizija genijalnega Prešerna povsem preinjena z duhom gorske krasote, moštva in prirode. Njegov verz:

„Dežela kranjska nima lepšega kraja, ko je z okolico ta, podoba raja“, je vsekani na njegov spomenik na Bledu ter ostane ovekovečen v ustih slovenskega naroda! . . .

Ker nisem hotel iti s polovice poti nazaj po isti stezi ter namerjal obhoditi jezero (vse jezero se obide v dveh urah), sem se napotil na nasprotno in že ne povsem zagrajeno obrežje. Solnce — dasiravno se je pomaknilo že precej čez poldan — je še grelo s poprejšnjo močjo. Obsevane od zapada s snopom jasnih žarkov, so se vile, hiše in grad že bolj odbijale na tej odkriti strani iz jezera. Na obrežju je vladala gluha tišina in mir.

Na sredi, na desni strani otoka, plavata neopaženo in gibno, spominjajoča te iz daljave belih povodnih lilij, dva nerazločna tovariša, labuda. Priborivši si izmed ptičjega sveta izključno domovinsko pravico na bleškem jezeru, se sprehabata ves božji dan po jezeru. Za njima sledi vrsta ladljic in čolničev. Na nasprotnem, jasno obsevanem obrežju, obdanim z napolprozorno sivo meglo, se ti kažejo ladljice in čolni nad vodnem površju, slični malim in črnim madežem. Toda čimbolj se ti bližajo, tem jasneje razločuješ najpoprej z veslom povzročene kroge, potem kvišku moleč nosove ladljic in končno še širokopečastega veslarja. Ni preteklo dosti minut in ladljice obstoje pred teboj. Približa se jedna, druga, tretja. (Dalje prih.)

ter mu povedala več ljubeznivosti, katere je sprejela večina z velikim odobravanjem. Na razna vprašanja je odgovoril Chamberlain, da se izgonska proklamacija za Južno Afriko ne prekliče, a za sedaj ne uporablja, vendar pa mora imeti vlada orožje, da more izgnati elemente, ki bi mogli zatrositi in razširiti nemir in nered. Mirovnih določb z Buri se hoče vlada držati zvesto. Burski republiki sta danes kronska kolonija. Nujno treba je v interesu Anglike, da se vpelje samouprava, a preveč nujno to še ni. Prej se mora dognati med Buri edinstvo. Pri novih rudokopih si pridrži vlada največ deležev, da se pomnože dohodki dežele. Buri z orožjem ne odlože vseh svojih starih tradicij, nego želi vlada, da ohranijo svoje najboljše lastnosti. Vlada upa, da postanejo Buri prijatelji Angležem, da se sovraštvo pokoplje, da se blagostanje Južne Afrike zagotovi in dvigne, kajti angleška vlada ščiti difference plemen, vere in jezika ter zajamčuje vsem pravičnost. Dela pa je še ogromno. Debata je bila mirna ter je tudi opozicija nastopala milo v svoji kritiki. Chamberlain je danes močan kakor nikdo na Angleškem.

Najnovejše politične vesti.

Med češkim deželnim zborom in finančnim ministrom Böhmom je nastala močna napetost, ker se je minister zoperstavljal deželnim dokladom na pivo v znesku 2 K. Minister grozi baje celo z demisijo. Deželni zbor je sprejel zakonski načrt o vodnih cestah ter se danes zaključi. — Obstrukcija učiteljev. Okružitelska konferenca v Roveretu je dvakrat preprečila zborovanje ter se je moral končno konferenca razpustiti, ker ni okrajni šolski nadzornik dopustil razgovora o učiteljskem gmotnem stanju. — Angleški kralj Edvard je poskušal včeraj prvič po prestani bolezni ob palico podprt hoditi. Podpiralo pa ga je še šest mornarskih vojakov. — Burski voditelji Botha, Dewet, Delarey in Maier potujejo v Evropo na izrecno željo angleškega kolonialnega ministra Chamberlaina. — Razpust francoskih samostanskih šol. Med kmety se delijo tiskani pozivi, naj se uprejo zapiranju samostanskih šol. V Saint Etienne so sklenili predstojniki samostanskih zavodov, da se bodo vladni zapovedi s silo uprili. — Vstaja na otoku Haiti. General Salnova je porazil čete generala Lorde, ki so udrle v mesto Cap Haiti. — Naslednik državnega finančnega ministra Kallaya bo baje sedanji poslanik v Atenah, pl. Buri. — Vojvoda Friderik Anhalt-ski je zelo opasno obolel. Star je 71 let. — Srbska kriză. Predsednikom skupščine je bil izvoljen včeraj z veliko večino Rista Popović. — Oblegani srbski samostan. Na pritožbo prizrendskega škofa, ekumeničkega patriarha in ruskega poslaniča je Turška odposlala vojaštvo k srbskemu samostanu Dečani, ki ga oblagajo Albani. Turške čete niso ničesar opravile. — Rumunsko ministrstvo se je ustavilo. Stoudza je prevzel vojno ministrstvo. — Potovanje nemškega cesarja po Poznanjskem se ne preloži, vendar pa bodo morala biti povsod vrata in okna zaprti, koder se bo vozil. Tajni policisti bodo zasedli vsa pote.

Dopisi.

Iz Dragatuša. Temna, da, naravnost ostudna je kronika našega farovža. Navaja nam očarjujoče povesti o letečih klučavnicah, o osodepolnih breah in klofutah radi prebiranja osveteljeljnih kuharic, o vročekrvnem, na sveti večer v kalu se hladečem popu itd. Ostro oko pravice potiralo je te za svoj telesni blagor preskrbne junake teh povestitj iz toriča nemoralnostij v oddaljene kraje.

Sveta skrb odločajočih faktorjev bi bila, da se ta s farškimi nesramnostmi okinčana luknja zamaši s kakim mirnim, poštenim, za dušni blagor ljudstva vnetim duhovnikom. Ravno nasprotno. Osem km od Črnomlja oddaljeno 2000 duš broječo faro upravlja in opravlja radi neprimerne surovosti slavnoznani »Črnomaljski kapelan Janez«; seveda s sedežem v Črnomlju in v Dragatušu.

Ta prihaja samo ob nedeljah maševat, zmirja ljudi s prižnice z divjaki ter oznanja, da je fara prokleta.

Sodnija je tega vročekrvneža morala opetovano poučiti, da je surovež tudi v duhovniški suknji kaznjiv. Ali ni grožen moralen udarec za katoliškega duhovnika, da mora kot oznanjevalec večne resnice na prižnici storjena osebna žaljenja sodnim potom prisiljen na istem mestu preklicati? Med tednom se ne prikaže, pustil je v kratkem času svojega upraviteljevanja že dva in to po svoji kriči umreti brez sv. popotnice (imena in priče na razpolago). Poročat in tudi pokopavat pride ob nedeljah, a ob delavnikih pusti včasih skoro uro, da se mrlči s pogrebci vred pari na solncu pred cerkvijo. Sploh v nedeljo mašuje, ošteva, krsti, poroča, pokopava; v dveh urah opravi vse. V delavnikih pa radi njega lahko vse vrag vzame. Tako ta črna garda skrbi za dušni blagor.

Za pretečene farovške umazanosti mora nositi torej posledice nedolžno ljudstvo. A to ne slepo. Glasno godnjanje v cerkvi in vedna govorica o vlaških (pravoslavnih) popih nam je v zadosten dokaz, da priprosto ljudstvo že dvomi o resničnosti verskega prepričanja naših duhovnikov. »Gospodin z vami« pravijo, da slovenskim ušesom prijetneje zveni, kakor »Dominus vobiscum«.

Rimski klerikalizem in še to in ono.

IX.

Iz naših dosedanjih navedb izhaja z vso jasnostjo, da tako sv. pismo, jedini vir kristijanstva, kakor tudi tradicija govorita proti klerikalizmu ter pričata, da vera in cerkev nimata nobene zveze s posvetnimi zadevami. Kdor naša dokazila resno in nepristransko preudari, mora priti do spoznanja, da klerikalizem ne spada k veri in da sramoti Kristusa, kdor to trdi.

Da pa se nam ne bo očitala jednostranost, moramo tudi pogledati, kako klerikalci svoj nazor opravičujejo, da ima namreč cerkev pravico, se vtikati v posvetne zadeve in v teh posvetnih zadevah odločevati.

Klerikalci se sklicujejo na Kristusov izrek: »Karkoli zvezete na zemlji, zvezano bo na nebesih, in karkoli razvezete na zemlji, razvezano bo na nebesih.« (Mat. 18, 18.) Jezuit Hammerstein tolmači to tako: »Karkoli zvezete in karkoli razvezete. Kjer pa postavljalec ni razločeval, tam tudi mi nimamo razločevati. Cerkvena oblast se torej ne razteza le na posamezne ljudi, ampak v kolikor služi namenom, tudi na človeške združitve, zasebne in državne.«

To tolmačenje je svojevoljna zvijačnost in nič drugačja.

Prvi kristijani so rečeni Kristusov izrek tolmačili jedino le v duševnem smislu.

V stari katoliški cerkveni molitvi rimskega misala in brevirja »Stol sv. Petra« (22. svečana) je oblast vezati in razvezavati omejena samo na duše. Ta določba je bila klerikalizmu seveda na poti in zato so klerikalni »popravljalcic misala to določbo es kamotirali. Črtali so besedo »duše« (Animas) in jezuit Bellarmen je to falsifikacijo opravičeval z besedam »božja previdnost je narekovala črtanje te besede.«

Pa tudi glede na to falsifikacijo se omenjeni Kristusov izrek ne more tako tolmačiti, kakor delajo klerikalci. Kristus je bil vendar po jasnen nauku vseveden in vsemogočen Bog, poznal je v naprej vso prihodnost svoje vere in človeštva, in prav zategadel ni mogoče, da bi bil učil nekaj, o čemer je vedel, da provzroči najhujše boje. Kdor torej stoji na stoliču klerikalizma, taki, da je bil Kristus vseveden, taki, da je bil Kristus Bog!

Kristus je hotel kraljevati samo v sričih posamičnih ljudij, njegova vera naj bi bila voditeljica dušam, posvetne zadeve pa je prepustil državam in narodom, Kristus je podal človeštvu vero, ne pa organizem za urejevanje praktično političnih rečij. Kristus in njegovi učenci so ljudi vedno svarili, naj se ne drže posvetnih stvari, zlasti je to svarilo veljalo duhovnom. V tem oziru je velepomemben izrek sv. Pavla (2. Tim. 2, 4): »Noben vojskovec (Jezusa Kristusa) se ne zapleta v opravila življenja, da je po volji vojskovedji.«

Mislimo, da so naši dokazi tako prečrivalni, da jim mora pritrdati vsak verni katoličan, seveda le, če verjam v Kristusa in če verjam, da mora biti cerkev v soglasju s Kristusovimi nauki, ako hoče biti kristijanska.

Označili smo klerikalizem kot posvetno-političen sistem. Utelesen je klerikalizem v rimskem papežu. Papež Pij IX. je izrekel v tem oziru preznačilne besede: La tradizione son io — kar

pomeni, pravilno prestavljeno: klerikalizem sem jaz.

Tega tudi klerikalizem ne taji. Odlični srednjeveški pisatelj Zenzelinus je rekel: »Verjeti, da naš Gospod in Bog papež ni smel odločiti, kakor je odločil, je heretično.« Ta nazor velja tudi v naših dneh. Kardinal Donet je leta 1866. pisal, da je papež »avtoritetata Kristusova, ki je meso postala.« Klerikalni znanstvenik L. Veuillot je pisal, da je papež absolutni gospodar vsega sveta, ki odloča v posvetnih in duhovskih zadevah in čigar ukazi so božji. Ta mož ogovarja papeža »Jaz verujem v te, jaz te molim! — »Civiltà cattolica« je pisala: »Kadar papež misli, je Bog, ki v njem misli.« Angleški klerikalec Faber je proglašil papeža kot element vernosti in je zahteval, naj se papeža moli, kakor Mater božjo!! Za časa vaticanskega koncila so v Rimu celo prodajali podobo, na kateri je bilo zapisano: Jezusa Kristusa molimo v svetem zakramenu, slišimo ga v papežu; on je kakor Kristus kralj, papež in hostija. Če to ni očitno bogoklestvo, ne vemo, kaj naj se tako zove. Nekateri so šli celo tako daleč, da so iz častiljive himne »Veni Creator Spiritus« odstranili Boga in ga nadomestili s papežem!

Absolutna oblast papeževa v posvetnih in duhovskih zadevah je bila na vaticanskem koncilu proglašena kot verska dogma. Pot do tja je bila, kakor smo videli, jako dolga. Začela se je tedaj, ko je bilo kristianstvo proglašeno kot obligatorična vera rimskega cesarstva. Nadelo pa je postal veljavno, ko je bila ustanovljena papeževa država. Bogastvo in materialna moč papeževa sta načelu pomagala do zmage. »Namestnik onega Jezusa Kristusa, ki ni imel, kam bi položil svojo glavo, »naslednika tistega sv. Petra, kateremu je Kristus načelil: »Nejemljite zlata, ne srebra, ne denarja v pasu svojemu, ne torbe na pot, ne dveh plaščev, ne obutala, ne palice«, se je polastil neizmernih posestev in neizmernega blaga in je s tem dobil moč, postati posvetno-političen faktor. Posvetna oblast pa se je opravičevala s falsifikacijami, kakor s falsificiranim Konstantinovim dekretem, s katerim je cesar daroval papežu velik del zapadnimskega cesarstva, in s pseudoidzorskim dekretem. Celo kardinal Hergenröther je priznal, da se je zgodilo mnogo tacih falsifikacij v namen, da se poveča papeževa oblast.

Nauk o posvetnem gospodstvu pa je začel dogmatizirati papež Bonifacij VIII. z bullo »Unam sanctam«.

V označenje tega papeža omenimo, da se je proti njemu, ko je bil že mrtev, vršil proces. Pri tem so odlični cerkveni dostojanstveniki izpovedali, da se je ta papež norca delal iz pekla in iz nebes ter o Kristusu rekel, da je bil pameten človek, a drugega nič. Učeni zgodovinar katolički škof Hefele meni, da so bile te obdolžitve najmogočnejšega rimskega papeža opravičene.

Papeža Bonifacija trditev, da so vse pravice zdržene v njem (Romanus pontifex jura omnia in scrinio pectoris sui censetur habere), ki je sprejeta v kanonično pravo in bulla »Unam sanctam« pomenita najobsežnejše proglašenje absolutnega gospodstva papeževevega v vseh posvetnih zadevah. »Teologie« so celo izračunali, za kolikrat je papeževa oblast večja, kakor kraljevska. Kanonično pravo računa: Ker je zemlja sedemkrat večja kakor zemlja, solnce pa osemkrat večje kakor zemlja, je papeževa oblast štiri desetkrat sedemkrat večja kakor kraljevska!«

Klerikalci naših dni skušajo vse te stvari proglašati kot zastarele, ali dejana in officialne izjave pričajo, da klerikalizem niti za las ni odnehal. Tudi papež Leon XIII. uči nezmotljivo ono isto, kar je učil pred 600 leti papež Bonifacij VIII. Cerkev zahteva še danes neomejeno oblast tudi nad vsemi posvetnimi zadevami in jerezločevanje med direktno ter indirektno oblastjo, o katerem klerikalci tolrikat govore, navadno splešilo. Cerkev si lasti pravico razdeljevati dežele, darovati krone, odstavljanje in nastavljanje vladarje, določevati vse postave, vse pravne razmere, določevati in nakladati davke in davščine, odločevati o vseh privatnopravnih preprih in o kazenih starih, o pogodbah, kupčijah, zavarovanjih, loterijah. Pred vsem seveda si lasti pravico razveljavljati zakone. Nad vsem hoče imeti cerkev odločilno besedo.

Casi, ko je rimski papež mogel darovati kraljestva in krone, so že davnino minoli. Pravico, to storiti, si papež lasti tudi danes, ali moči nima, da bi storil, kakor tudi nima moči, da bi storil marsikaj družega. Svoji dozdevni »pravici« pa se ni odpovedal in se ne odpove, ampak borise za to z vsemi silami, da bi dobil moč vplivati na narode in države kot neomejeni gospodar v vseh posvetnih zadevah. Pri tem Slovencih služi temu na menu klerikalna stranka.

Ko je cerkev imela moč vplivati na posvetne zadeve, je to moč kruto in brezobzirno izrabljala in ko bi danes zadobila nekdanjo moč, bi postopala ravno tako, kakor v preteklih časih.

Poglejmo le na kratko, kako je cerkev postopala tedaj, ko je imela moč, da si napravimo podobo, kako bi bilo, ako bi zopet zmagal klerikalizem.

Papež Aleksander VI. je daroval španskemu kralju vso razkrito in celo še nerazkrito Ameriko. Papež Nikolaj V. je pooblastil portugalskega kralja razdejati vse saracenske države, zaslužniti prebivalce in poropati njih imetje. Papež Gregor XI. je »zaplenil« v bullu »In omnem fere« — vsa posestva Florentincev ter odredil, da smejo verniki te Florentince zaslužniti in poropati njih imetje. Papež Inocencij je določil, da se sme »krivovercem« vzeti vse premoženje in da izgubi vsak, kdor »krivovercu« pomaga, vse pravice. Da so papeži prebivalce celih držav »odvezali« od priznanja zvestobe, storjene svojemu vladarju, je znana stvar.

Cerkev uči: Papež je jedini gospodar sveta in lahko cesarje in kralje odstavlja, tudi brez vzroka, samo ker je to njegova volja. — Cesar je papežev sluga, postave pa so veljavne samo, če jih papež odobri in potrdi. — Papež razpolaga neomejeno s posvetnim imetjem vsakega kristijana. — Papež določa cene trgovskemu blagu. Iz kratka: papež hoče biti vse mogočen na svetu.

To je cerkveni nauk, a ker mi liberalci tega nauka nočemo priznati, ker v posvetnih zadevah ne priznavamo cerkvi nikake avtoritete, nego le v verskih, zato in samo zato nas proglašajo klerikalci za brezverce.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 31. julija.

— **Osebne vesti.** Občinski zastopnika Idrije je imenoval 29. julija t. l. namestnega učitelja na Cesarski Franči Jožefu državni gimnaziji v Kranju, g. dr. Stanislava Beuka pravim učiteljem in potrdil akademičnega kiparja g. Vilko Levičnika kot namestnega učitelja na mestni nižji realki v Idriji.

— **„Žrtev svojega poklica“.** Iz Slovenske Bistre se nam piše: »Kost in mozg je pretresla slovenski svet novice o tragični smrti kaplana Mikliča. Klerikalni listi so seveda čisto iz sebe, da je prišla ne povsem nenavadna smrt med široki svet, in prav posebno jih jezi, da je bil »Slovenski Narod« prvi, ki je o njej poročal in označil prave vzroke, zakaj je moral kapelan Miklič tako žalostno smrt storiti. Vsi poskusi oprati Mikliča pred svetom in zvali krvido na politične napsotnike, pomagajo baš tako malo, kakor Luka Smolnikarjeva »lurška voda«. De mortuis nil nisi bene, pravi pregovor. Daje umrl Miklič naravne smrti, ravnala bi se javnost gotovo po tem reku. Ker pa ima njegov konec brez dvoma tudi politično ozadje, ne more se nikomur v zlo štetiti, ako se ga spominja tudi s pregovorom nasprotnne strani. Duhovski listi opisujejo Mikliča kot »miroljubnega«, »pobožnega«, »milega«, »tihega« in »priljubljenega« duhovnika, torej obdarovanega z lastnostmi, katerih je posebno pri duhovnikih močno želeli, katere se pa že skoro praviloma pogrešajo. Ali je bil ranjki Miklič »miroljuben«, o tem naj se njegovi ex officio zastopniki povprašajo pri njegovih nekdanjih župnikih v Solčavi, pri sv. Frančišku Ks., v Dobrni in even. v Šent Vidu. Ti in njih kuharice utegnejo povedati o »bijičih dokazih« one Mikličeve »miroljubnosti«, kakršno je v Makoljah prenesel med fante. Da je bil »pobožen«, bi še najlaglje verjeli, saj je od svoje »pobožnosti« živel. Sicer pa, kdo naj se bo pobožen, če ne duhovnik? »Tih je bil res, toda njegova molčljivost je bila podobna ženski, ki tudi molčje varja. Kadar je kazalo, delal se je »milega«, ali kakor bi se bolje reklo, »milo Jero«. Kako je bil povsod »priljubljen«, spričuje najbolje dejstvo, da je bil še pet let duhovnik, pa je bil že šestkrat premeščen in da so ga na njegovi predzadnjiji štaciji lastne ovce nekterokrat pobodle. Tem lastnostom »dobrega značaja« se je pridružila v zadnjem času še politična strast in nestrnost napram drugomislečem. Kaj čuda, če so ga ljudje naposled spoznali in če so neizobraženi fantje ž njim obražnali na stroge kazni vreden način. Da je bil Miklič, kakor smo ga ravnotak opisali, med svojimi stanovskimi brati osamljen, ne zmenil bi se nihče zanj. Toda, kakor je že »Narod« v

njem Štajerskem na občno škodo od leta do leta več. Ti fanatiki, vzgojeni pod Napolitnikom, potiskajo vedno bolj in bolj starejše duhovnike v stran in terorizujejo pod kinko »sloga« vse javno življenje. Koder ne naletijo na odpor, kažejo se »miles, »miroljubne« itd., baš kakor ranjki Miklič, kjer pa se jim kdo upre, napovedo mu boj do skrajnosti, če treba, zlorabijo tudi prižnico, baš kakor je to storil ranjki Miklič. Mlajši duhovnik na Slov. Štajerskem je izrazit klerikalec, njemu je »sloga« ravno tako molzna krava, kakor njegovim posvetnim podrepnikom. Razmere na Spodnjem Štajerskem so bistveno različne od kranjskih. Tam se bije med dvema strankama hud boj, boj, ki poneha po vsej verjetnosti stoprav tedaj, ko podleže ena pobijajočih se strank. Pri nas na Štajerskem vlada še oficijalno mir, katerega si vsak rodoljub v imenu narodne stvari mora želeti in čegar stebri pa so prepreli in se zdaj na tem, zdaj na onem koncu podirajo. Tega splošno znanega, pa prikrivanega dejstva ne bi o tej prilikom omenjali, da nas »Slovenec«, poročajoč o Mikličevem poboju, k temu ne izizza. »Slovenčev« dopisnik, ki je bržas identičen z znanim kapelanom Korošcem iz Maribora, smatra Mikličeve pobijalce za sad naprednih in nemškatarskih listov ter pozivlja štajerske pravake, naj močneje nategnejo vajeti in pritiskajo k tloru vse nasprotnike. Iz tega sledi, da duhovščina sama sluti, da je zaredla na krivo pot, da je pritirala s svojo ultramontansko politiko spodnještajerske razmere do razpotja. Miklič je z bengalično lujo posvetil na Spodnjem Štajersku. A on ni sam. Pred par meseci se je zgodilo v šmarskem okraju, da so nasprotniki nekega kapelana agitatorja, vozečega se k svoji ljubi, napadli, in da jim je komaj ušel, izgubivši na begu čisto nove štiftetne. Pred kakimi 14 dnevi pa so pri sv. Petru pod Gorami namazali »miroljubnega« duhovnika z oljem, ki se stiskava iz plank. In tako bi še lahko navedli mnogo slučajev, pričajočih o »priljubljenosti« politikujočih duhovnikov. Kakor pred revolucijo. Nezadovoljneži se vedno čeče in številnejše pojavljajo. Toda še preslabo lotevajo se neljubih, najneznosnejših nasprotnikov. Čuteč se žrtev, žrtvujejo v svojo nesrečo sebe in druge. Mikličevi pobijalci so žrtev in Miklič sam je žrtev. Obe žrtvi pa so doprinesli politikujoči in fanatični duhovniki. Da bi bila le prva in zadnja svoje vrste! To je odvisno v prvi vrsti od duhovnikov samih. Pravite, da je Miklič žrtev svojega poklica. Res je sicer, da je šel Miklič usodepolnega dne zjutraj na spoved, ali spoved ni v nikaki zvezi z dejanjem, ki se je izvršilo pozno ponoči po krvidi edinega Mikliča. Če smatrajo duhovniki za svoj poklic sejati preprič in sovrašto med posamezniki in netiti politično sovrašto, potem je Miklič zares žrtev svojega poklica, a bojimo se zelo, da bode takih žrtev še več, saj vidnih poskusov se ne manjka. Videant consules...

Podlost graških Nemcev. Da so graški Nemci Ljubljani skrajno sovražni, je že dobro znano, toda, da bi se na celem mogli izmisljati take gorostasne laži, bi ne vrjeli, ako ne bi imeli dokazov. Pripevskih slavnostih so farbali svoje daljne tovariše iz Bavarskega, da se v Ljubljani ne smejo prosto gibati; ako to store, jih bodo Ljubljanci obmetali z jajci, ki so jih že zato nakupili. Ko so navedenci prišli na ljubljanski kolo-dvor, je bilo prvo vprašanje, ako smejo po mestu. Seveda so jih na kolodvoru smeje vpraševali, zakaj da ne bi smeli iti. Na to so začeli Bavarci začudenim praviti, kako so jih grozili v Gradcu. Isto-tako so vpraševali po restavracijah, če bi se jim ničesar ne zgodilo, ako kako zapojo. No, prepričali so se, da Slovenci graške in celjske Nemce v omiki in dojnostnosti daleč nadkriljujejo. Videli so, da je Ljubljancam ljub vsak gost, aki si pride mesto ogledat, ne pa provocirat. Ravno tega pa Gradčani in Celjani ne poznajo. »Proč od Gradca!«

Dramatična šola se začne jutri ob polu 8. zvečer v malo dvorani deželnega gledališča.

Umrla je danes gospa Alojzija Minatti, soproga trgovca in posestnika na Igu. N. v m. p.!

Na potovanju po Dolenjskem, zanesla me je pot tudi na Vače pri Litiji. Prijazen trg napravi nate po

vsem povoljen utis, a če vstopiš v šolsko poslopje, odkrije se ti škandal, kakršnega nima šola na Kranjskem. Tri petine poslopja je odločenega za kaplanijo in izpravevalno sobo, dveh petin je pa menda prav po milosti deležna dvorazredna šola z nadučiteljem stanovanjem. Izmed dveh učilnic stlačena je ena celo pod streho. Tu se otroci ob poletnem času kar evro pri 25 R, po zimi pa odhajajo vsi pomrazeni, kakor bi jih iz ledene izpustil. Zgodovina hrani o tej šolski sobi kaj znamenite dogodbice. Nekoč so zašle podgane pod tla in poginile. Razvili so se prav prijazni duhovi, da so si otroci kar dišeča kadila prinašali, nadučitelj si je pa pri odprttem oknu preganjal svoje slabosti. Po ovadbi na c. kr. okrajni šolski svet v Litiji poslal je takratni okrajni glavar orožnika na lice mesta, kateri je pustil deske dvigniti in podgane pokopati. Taki slučaji so že kar vnebovpijoči. Žal, da je na Kranjskem še toliko šol, v katerih širijo svojo oblast nepoklicane stranke kakor jež v lisičji lukanji, učitelj pa mora biti zadovoljen z zadnjim kotičkom, če tudi s »kevdrom« ali kako podstrešno lukanjo. Gospodu nadučitelju bi svetovali pri takih razmerah, brez vsakega vprašanja pouk ustaviti, kajti le tako se bodo merodajnim faktorjem oči odprle, da je zidanje novega šolskega poslopja neobhodno potrebno.

Izlet na Bled čez Javornik in Vintgar napravi Žirovnikov zbor iz Št. Vida ob ugodnem vremenu prihodno nedeljo, 3. avgusta, z jutranjim vlakom.

Učiteljica ponesrečila. Dne 28. t. m. popoldne se je peljala učiteljica gospč. Otilija Cepuder iz Krke v Žalno, in sicer na vozu, ki je peljal drva. Blizu vasi Luče je gospč. Cepuder padla z voza in dobila take notranje poškodbe, da je vsled njih umrla še med potoma, ko so jo nesli v Krko. Proti vozniku Jakobu Zajcu iz Žalne se je začelo kazensko postopanje, ker je neprevidno vozil in s tem provzročil to nesrečo.

Mistifikacija. Po vseh nemških listih je v raznih variacijah krožila vest, da je bil bivši ravnatelj čistilnice riža v Trstu g. Riebesel v Vidmu pri Krškem zastrupljen in da so zaprli njegovo ženo, ker je na sumu, da je ona moža zastrupila. Po nemških listih smo tudi mi posneli to vest. Sedaj se nam pa poroča od jako verodostojne strani, da je cela stvar le mistifikacija. Upamo, da se bo razkrilo, kdo je vprizoril to sleparijo.

V okrajni šolski svet celjski je izvolil okrajni zastop v svoji zadnji seji naslednje zastopnike: dr. Ivan Dečko, dr. J. Vrečko, dr. L. Gregorec, A. Brezovnik in žalski župan Širca. Dosedanji ud Fr. Roblek je zradi bolezni odklonil izvolitev.

Deputacija škofu Strossmayru v Rogaški Slatini se po-kloni v torek, dne 5. avgusta ob 12. uri opoldne. Udeležniki se zberu pred Leitnerjevim hotelom.

Konkurz. J. Farsky v Slov. Gradcu, izdelovatelj vpognjenih stolov in trgovca, je prišel v konkurz.

Devinski župan Ples — odstavljen. Okrajno glavarstvo v Građiški je odstavilo znanega devinskega župana, narodnega bojevnika in mučenika g. Plesa, kakor se pravi, edino le na ljubo Italijanski nestrpnosti.

Velikansko nekropola ali grobišče so našli pod Sv. Socerbom, ko so gradili cesto: Dolina Kastelic-Podgorje. Gospod profesor dr. Moser, pooblaščen v to od c. kr. centralne komisije, je od meseca marca sem preiskoval prostor ter je najdene objekte izročil mestnemu muzeju starin v Trstu. Grobovi domačega prebivalstva istrskega, kakor tudi grobišča nekdanje rimske posadke so rešena z njihovim inventarjem vred. Ali iz bogatega grobiščnega inventarja se ne more doznavati ničesar, kako ime je imel kraj Sv. Socerb v časih Avgustejskih.

Nesreča. Jožef Kastner, 29 let star, oženjen, zasebnik iz Wasserburga ob Ini na Zgornjem Bavarskem, je včeraj slonel na platonu brzovlaka. Blizu Št. Petra je omahnil in tako nesrečno padel na tla, da si je od zadi prebil črepino. Pripeljali so nezavestnega v deželno bolnico. Kastner se je udeležil pevskej slavnostij in se je z drugimi izletniki peljal v Trst. — Fran Marn, tesar iz Šneberjev št. 6. je

padel s kozolca in se v notranjem delu telesa tako pretresel, da je danes zjutraj v deželni bolnici umrl.

Požar. 23. t. m. je gorelo v Jelenku trojanske občine pri Jakobu Izkarju. Škode je 1200 K. Zažgali so zopet otroci.

Hudi ženski. A. Z. in M. F. sta se že dolgo časa grdo gledali. Včeraj je pa F. prikipela jeza do vrhunca in je v Gruberjevih ulicah napadla Z. Metala jo je ob tla in vpila, da jo mora ubiti. Z. je moral spremiti domov stražnik, a ko jo je pred hišo zapustil, sta se ženski zopet spopadli. Šele, ko je stražnik zapisal imeni, sta se pomirili. Vzrok je — kakor že po navadi — ljubosumnost.

Prisiljenec pobegnil. Včeraj popoldne je ušel iz gramozne jame prisiljenec cigan Luka Hudorovič. Star je 55 let. Hudorovič, katerega še niso dobili, je nevaren tat.

Iz opazovalnega oddelka deželne bolnice je včeraj pobegnil blažni Luka Potočnik, katerega je pa še policijski stražnik uvel in privzel nazaj.

Mašla je neka deklica dva zlata prstana.

Hotel Lloyd. Društvena godba priredi danes koncert. Člani vstopnine prosti, za nečlane 15 kr. Začetek ob 8. uri zvečer.

Najnovješje novice. Zaradi strajka galiških poljedelskih delavcev je prišla včeraj k ministrskemu predsedniku Körberju deputacija šlahtne s prošnjo, naj vlada posreduje, ker še vojaštvo vedno ne zadostuje. — 1.200.000 lir porneverjenih so zasedli pri hranilnicni Asti pri Milanu. — Strašen požar je razsajal v Lourdu. Več oseb je zgorelo. — Dve žrtvi ljubezni. V Olomoucu se je zastrupil droguist Stehlík. Pred dnevi se je zastrupila njegova ljubica. Stariši jima niso pustili se poročiti. — Iz strahu pred vpočokenjem se je zastrupil postajenacelnik v Tevberniku na Českem. — Nasledki eksekucije. Dva slična slučaja sta se pripetila zaredoma na Ogrskem. V Szigetu se je zoperstavil eksekuciji s sekiro v roki kmet Budzadžia, v Magyar Gyepesu pa neki Magrutzka. V obeh slučajih so kmeta orožniki ustrelili. — Ponarejene koncesije. Pri namestništvu v Lvovu so zaprli več nižjih uradnikov, ker so izdajali ponarejene koncesije. — Praktično odlikovanje. Na Turškem nimajo domača odlikovanja nikake vrednosti več. Zato odlikuje sultana svoje zveste svetovalce praktično. Tako je podaril ministru zunanjih zadev Tewfik-paši dvorce, v katerem stanuje, velikemu vezirju Said-paši pa ogromno sveto denarja. — Papežovo odlikovanje. Papež je podelil hrvatskemu odvetniku dr. Krešimiru Kvaterniku vitežki red sv. Gregorja za njegove zasluge za katoliške interese. — Presrečni Kvaternik!

Pasji dnevi. Pasji dnevi začenjajo s 24. julijem in končajo s 24. avgustom. Svoje ime so pridobili od Siria ali sovzvezja psa, čeprav prihod, liki lajanju psa, je opozarjal vsako leto stare Egipčane na naraščanje reke Nile, ki se je v tem času razlivala čez bregove. Stara praktika govoril: Kadar so pasji dnevi grdi, bat je načeljivih bolezni, če pa so lepi, je zdravo in ugodno leto.

Izborni dijaki. Na višji gimnaziji v Požegi je bilo v sedmi šoli vsega skup 6 dijakov, za kajih izomiko in spodobno vedenje je skrbelo osem profesorjev in ravnatelj. A vzhodno temu je bil pred počitnicami slediči vspeh: eden je dobil spričevalo prve vrste, dva morata po počitnicah ponavljati izkušnjo, dva sta dobila spričevalo druge vrste, eden pa tretje. V osmi razred bo potem takem vstopil samo en dijak, kjer se bo znašel s 4 repetenti.

Društva.

Pevsko društvo „Slavec“ udeleži se slavnosti 40letnice pevskega društva »Kolo« v Zagrebu dne 15., 16. in 17. avgusta t. l. korporativno z zastavo. Častitim podpornim članom »Slavca« dana je lepa prilika, da se lahko udeležete te izredne slavnosti.

Odbor pevskega društva „Ljubljana“ vladno naznana, da se nameravani drugi koncert dne 3. avgusta t. l. oziroma 10. avgusta preloži na 31. avgusta t. l., glede na to, da ima tiskarsko društvo svoj izlet v Kamnik, pri katerem je en del društvenikov navezan (v prvi vrsti) sodelovati, in z ozirom, da ima dne 10. avgusta »Ljubljanska društvena godba« svojo vrtno veselico pri Koslerju.

Prostovoljno gasilno društvo v Postojni priredi dne 3. avgusta po glavni vaji veselico v hotelu »pri Ogrski kroni«.

Narodna čitalnica v Kobari proslavi dne 7. septembra z veliko slavnostjo 35letnico svoje ustanovitve. Na slavnost so povabljeni vsa slovenska društva.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 31. julija. »Politische Correspondenz«javlja, da je Angleška dala Turčiji formalno zagotovilo, da ji pride s svojo armado na pomoč, ako bi Italija poskusila, polastiti se Tripolitanije.

Dunaj 31. julija. Arhivar dvorne opere Viktor Christ je v gorovju pri Carerjezeru padel v neko brezno in se ubil.

Praga 31. julija. Deželni zbor je danes volil deželni odbor. Volitev iz posameznih kurij je tekla gladko. Volitev iz cele zbornice pa ni imela pozitivnega uspeha in ni nemški liberalec Eppinger dobil absolutne večine, ker so Mladočehi oddali 31 praznih listkov. Vsenemci pa so glasovali za svojega posebnega kandidata. Pri drugi volitvi se je 15 Mladočehov absentiralo. S tem je bilo omogočeno, proglasiti Eppingerja izvoljenim, dasi je dobil 75 glasov.

Bologna 31. julija. Proces Palizzolo je bil sinoči končan. Bivši državni poslanec Palizzolo je bil obtožen kot sokrivec pri umoru barona Notarbartola, kateri je skušal zatreći siciliansko »Maffio«. Morilec Trapani in Palizzolo sta bila obsojena vsak na 30 let težke ječe.

Madrid 31. julija. Vsi neklerikalni listi protestujejo proti temu, da se iz Francije izgnani redovniki naseljujejo na Španskem.

Narodno gospodarstvo.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.

(Konec.)

Zadružnemu instruktorju, kateremu so v nadzorstvo izročene zadruge na Kranjskem, je vsled njegovega obilega posla skoraj nemogoče, z vsphem nadzirati zadruge na Kranjskem, še manje pa, da bi mu bilo mogoče prisostovati pri važnejših občnih zborih. Zeleti bi bilo, da dobi Kranjska svojega zadružnega instruktorja, kateri bi bil zmožen slovenskega jezika, in katerega čaka mnogo važnega dela.

Če ne bodo obrtni zadruge na Kranjskem pristopile vse k zavezi, torej tudi ista ne bodo mogla zadrugam toliko kontrolliti, kakor namerava, zlasti glede posredovanja dela in prenočilstva potajočih pomočnikov. Glede zadnjega bi moralo biti skrbljeno tako, da bi vsi potujoci pomočniki svoj prihod naznali zvezzi, koder bi se iste obvestilo, kje da je dobiti dela in v slučaju da, ga ni, naj bi se istim dalo za primeren čas, to je eden ali dva dni, stanovanje in hranu, eventualno kako malo podporo v gotovini.

Poleg tega bi bilo pa treba imeti tudi po deželi svoje podružnice ali postaje z jednakim namenom.

S tem bi se odstranilo ta nedostatek, da ne bi bilo treba potujom pomočnikom iti od hiše do hiše iskati dela in podpor, ker to napravi obrtnikom jako mučen utis.

To bi se pa dalo le tedaj urediti, ko bi vse zadruge bile član zvezze in poleg zadrug tudi pomočniški zbori prispevali primeren znesek za vzdrževanje prenočišč.

Tedaj bi se dalo tudi urediti razmere, glede plačevanja naročnikov za naročeno blago, ker vladajo sedaj zelo neugodne razmere in kar sedaj mnogo delavnih in podjetnih obrtnikov, zlasti krojačev in črevljarov populoma uniči.

Najbolj hvaležno delo zvezze bi pa bila ustanovitev obligatorične mojstrske bolnišnice, starostne in invaliditetne blagajne. Ustanovitev imenovane blagajne bi bil tako težaven posel, ali da se ne bi dalo

Poslano.

Blag. gospodu c. kr. dež. šolskemu nadzorniku v Ljubljani.

Vodstvo deške ljudske šole v Kranju je meni, oziroma moji ženi Magd. Sirc, omoženi Rant, poslalo dan 30. t. m. nekolekan duplikat šolskega naznala mojega pastorka Vinko Sirc. Usojam se najljudneje vprašati: Kam in zakaj je izginil original šolskega naznala?

V vseh predmetih ima moj pastorek Vinko Sirc red prav dobro, izvzemši verozanost v telovadbo, v katerih ima red dobro. Kako pride deček do tega, da ni proglašen sposobnim z odliko. Videl sem slučajno šolska naznala dečkov, katera so bila slabejša, a dečki so bili vse eno odličnaki.

Blagorodni gospod c. kr. dež. šolski nadzornik naj blagohotno izvoli stvar preiskati.

V Kranju, dné 30. julija 1902.

Albin Rant
trgovec v Kranju.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (1797)

Borzna poročila.

Dunajska borza

dné 30. julija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.82
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avtirska zlata renta	121.65
Avtirska kronška renta 4%	99.85
Ogrska zlata renta 4%	121.25
Ogrska kronška renta 4%	97.90
Avtro-ogrške bančne delnice	100.00
Kreditne delnice	678.5
London vista	239.5
Nemški državni bankovci za 100 mark	116.97
20 mark	23.40
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	94.10
C. kr. cekini	11.23

Žitne cene v Budimpešti

dné 31. julija 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K 6.64
" april 1903	" 50 "	6.99
Rž " oktober	" 50 "	5.75
Koruza " avgust	" 50 "	4.66
Oves " maj 1903	" 50 "	4.90
Oves " oktober	" 50 "	5.24

Efektiv.

5 vinarjev ceneje.

Gospodu Juliju Schaumannu lekarnarju v Stockerau-u.

Prosim, da mi blagovolite poslati še dve škatljici želodčne soli, kakoršno sem že imel in s katere uspehom sem prav zadovoljen.

S spoštovanjem

Jožef Pavlovic.

Sanskimost (Bosna), 16. septembra 1899.

Dobiva se pri izdelovalcu, Juliju Schaumannu, deželskem stanovskem lekarnarju v Stockerau-u in v vseh tu-in inozemskih lekarnah. Cena škatljice K 1.50. manj kot 2 škatljici se ne pošiljati. (2755-7)

Proti zobobolu in grilobi zob

Izborno deluje dobro znana antisepetična

Melousine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medec. mil. medicinalnih vin, špecialitet, najfinješih parfumov, kirurgičnih obvez, svežih mineralnih vod i. t. d. (519-22)

Deželna lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806.2 m. Srednji atračni tlak 736.0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Predv. urab.
30.	9. zvečer	739.9	18.0	si. svzhod	jasno	
31.	7. zjutraj	740.2	12.9	sl. jvzhod	soporno	0.0 mm.
	2. popol.	738.0	26.5	sr. jzahod	jasno	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 17.7°, normala: 19.8°.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjava tužno vest, da nama je naš sinček (1791)

Mirko

v nežni starosti 8 mesecov umrl.

V Hrastniku, dné 30. julija 1902.

Karol in Ivanka Sajovic.

Mesto vsakega posebnega naznala.

Pozor! Kolesarji in hribolazci Pozor!

(1790) predno pijete mrzlo pijačo, izpijte kozarček (1)

Cvekovega brinovca iz Kamnika!

Gospodična

ki je absolvirala trgovski kurz z dobrim uspehom, išče službe kot knjigovodkinja. Vstop takoj. (1784-2)

Naslov pove upravnštvo »Slov. Nar.«.

Na prodaj so

2 kobili, 5 in 6 let stari, 13 pesti visoki, pramasti; 1 kobila, črna, 16 pesti visoka, 4 leta stara; dalje 1 vinski sod, drče 75 veder, pri posestniku Francetu Rumpretu v Krškem. (1794)

Naslov pove upravnštvo »Slov. Nar.«.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussie, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj, čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejvice, Plzen, Marijane vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijane vari, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropu. Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga iz Novemestu in Kočevju. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novemestu-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novemestu, Kočevje. — Pribih v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyra, Aussie, Ljubna, Celovec, Beljak. Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak z Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovin varov, Heba, Marijanin varov, Fiznja, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curih, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovec, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osobni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Sezthal, Beljak, Celovec, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih, ob 8. uri 38 m zvečer osobni vlak z Dunaja, iz Lipska, Praga, Francovce varov, Karlovin varov, Heba, Marijanin varov, Plzna, Budejvice, Linc, Ljubna, Beljak, Celovec, Pontabla, čez Selzthal in Inomost, Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 4. uri 33 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 33 m zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kazniki. Mešani vlaki: Ob 5. uri 28 m zjutraj, ob 8. uri 5 m popoldne, ob 9. uri 39 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Pribih v Ljubljano drž. kol. iz Kaznike. Mešani vlaki: Ob 5. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Mizarska zadruga v Solkanu sprejme več

stavbenih mizarjev

kakor tudi mizarjev za pohištvo, ki znajo na strojih delati. Plače po dogovoru. Oglasil naj se pošiljajo naravnost zadrugi. (1756-3)

Načelstvo.

Naslov pove upravnštvo »Slov. Nar.«.

Naslov pove upravnštvo »Slov. Nar.«.